

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

15.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 21-го Февраля — 1836 — Wilno. Piątek. 21-go Lutego.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санкт-Петербургъ, 13-го Февраля.

Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: по случаю кончины Супруги Его Королевскаго Высочества Великаго Герцога Гессенъ-Дармштадскаго, наложить при Высочайшемъ Дворѣ трауръ на двѣ недѣли, съ обыкновенными раздѣленіями, начавъ оный съ 10-го числа сего мѣсяца. (Сиб. В.)

— Государь Императоръ, снисходя на прошеніе Морскаго Министра, Адмирала *фонъ-Моллера*, Всемилостивѣйше уволилъ его, по совершенно разстроенному на службѣ здоровью, отъ сей должности, съ оставленіемъ Членомъ Государственнаго Совета.

— Высочайшею Грамотою, 28-го Января, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Анны 1-й степени*, состоящій по Артиллеріи, Генераль-Маіоръ *Минутъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ, 4-го Февраля, назначены: Начальникъ 1-й Уланской дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Глазенапъ 1-й*, Начальникомъ же 5-й Легкой Кавалерійской дивизіи; состоящій по Кавалеріи, Генераль-Лейтенантъ *Палицынъ*, Начальникомъ 1-й Уланской дивизіи; Командиръ 1-й бригады 19-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ *Рейтцъ*, по Арміи, съ состояніемъ при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ; находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, состоящій по Арміи, Генераль-Маіоръ *Клюки-фонъ-Клюгенау*, Командиромъ 1-й бригады 19-й Пѣхотной дивизіи.

— Духовнику Его Императорскаго Величества, Члену Святѣйшаго Синода, Николаю *Музовскому*, Всемилостивѣйше повелѣно быть Протопресвитеромъ Придворнаго и Московскаго Благовѣщенскаго Собора, поручая управленію его Придворныя церкви, какъ бывшія въ вѣдѣніи покойнаго Духовника *Кришцаго*, такъ и тѣ, кои до нынѣ въ завѣдываніи его, *Музовскаго*, состоятъ, съ сохраненіемъ и званія Оберъ-Священника Главнаго Штаба Его Императорскаго Величества.

— Оберъ-Прокурору 3-го Отдѣленія 5-го Департамента Правительствующаго Сената, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Волкову*, Всемилостивѣйше повелѣно быть Членомъ Департамента Удѣловъ, съ производствомъ ему жалованья по штату, и по четыре тысячи рублей въ годъ столовыхъ денегъ.

— Члены Медицинскаго Совета Министерства Внутреннихъ Дѣлъ, Доктора Медицины и Хирургіи, Статскіе Совѣтники *Геслингъ* и *Вольскій*, Всемилостивѣйше пожалованы, согласно удостоенію Комитета Министровъ, въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Служащему въ Почтовомъ Департаментѣ, Коллежскому Совѣтнику *Василію Клементу*, Высочайше повелѣно быть исправляющимъ должность Почтъ-Инспектора VIII Округа.

— Состоящій по особнымъ порученіямъ при Московскомъ Военномъ Генераль-Губернаторѣ, Статскій Совѣтникъ *Иванъ Лазаревъ*, и служащіе въ вѣдомствѣ Московской Дворцовой Конторы, въ званіи Каммеръ-Юнкера, Коллежскій Совѣтникъ *Василій Карцовъ*, въ Канцеляріи Министра Финансовъ по осо-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, dnia 13 Lutego.

Cesarz Jego Mość Najwyżey rozkazać raczył: z powodu śmierci Małżonki Jego Królewskiej Wysokości Wielkiego Księcia Heso-Darmstadtского, przywdziać u Najwyższego Dworu żałobę na dwa tygodnie, ze zwykłymi podziałami, zaczynając od dnia 10-go tego miesiąca. (G. S. P.)

— Cesarz Jego Mość, przychylając się do prośby Ministra Morskiego, Admirała *von Mollera*, Najłaskawiej uwolnił go, dla zupełnie na służbie zruynowanego zdrowia, od tego obowiązku, z pozostaniem Członkiem Rady Państwa.

— Przez Najwyższy Dyplomata, 28-go Stycznia, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Anny 1-go stopnia*, liczący się w Artylleryi Jenerał-Major *Minut*.

— Przez Najwyższy Rozkaz dzienny, 4-go Lutego, назначени: Начелникъ 1-шеы дывизіи Улановъ, Jenerał-Porucznik *Glazenaп 1-шы*, Начелникомъ 5-теы дывизіи Леккей Jazdy; liczący się w Kawalerii, Jenerał-Porucznik *Palicyn*, Начелникомъ 1-шеы дывизіи улановъ; Dowódzca 1-шеы брыгады 19-теы дывизіи піе-шеы, Jenerał-Major *Reutt*, ма się liczyć w Woysku, z pozostaniem przy Oddzielnym Korpusie Kaukaskim; będący przy oddzielnym Korpusie Kaukaskim liczący się w Woysku, Jenerał-Major *Kluki-von-Klugenau*, Dowódzcą 1-шеы брыгады 19-теы дывизіи піе-шеы.

— Kapelanowi Jego Cesarskiej Mości, Członkowi Najświętszego Synodu, *Nikołajowi Muzowskiemu*, Najłaskawiej rozkazano być Proto-Prezbiterem Soborow Dworu i Moskiewskiego Zwiastowania, poruczając zarządowi jego przydворне cerkwie, tak te, które dotąd były w zarządzaniu zmarłego Kapelana *Krynickyiego*, jako i te, które dotąd w zarządzie samegoż *Muzowskiego* zostawały, z zachowaniem oraz nazwania Ober-Kapelana Głównego Sztabu Jego Cesarskiej Mości.

— Ober-Prokuratorowi 3-go Oddziału 5-go Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Wolkowu*, Najmilszciey rozkazano być Członkiem Departamentu Udziałow, z płacą etatową, i po cztery tysiące rubli na rok stołowych pieniędzy.

— Członkowie Rady Medyczney Ministerium Spraw Wewnętrznych, Doktorowie Medycyny i Chirurgii, Radcy Stanu *Gesling* i *Wolski*, Najłaskawiej mianowani, zgodnie z uznaniem Komitetu Ministrów Rzeczywistemi Radcami Stanu.

— Zostającemu w Pocztowym Departamencie, Radcy Kollegialnemu Bazylemu *Klementowi*, Najwyżey rozkazano sprawować obowiązek Inspektora Poczt VIII-go okręgu.

— Będący do szczególnych poleceń przy Moskiewskim Wojsnym Jenerał-Gubernatorze, Radca Stanu *Jan Lazarew*, i zostający w wiedzy Moskiewskiego Pałacowego Kantoru, Kamerjunkturowie: Radca Kollegialny *Bazyli Karcow*, w Kancellaryi Ministra Skarbu do osobnych poleceń, Radca Kollegialny *Alexander*

бымъ порученіямъ, Коллежскій Совѣтникъ Александръ Башуцкій, въ Департаментъ Внѣшней торговли, Коллежскій Секретарь Василій Шеншинъ, и въ Министерствѣ Иностранныхъ Дѣлъ, Актуаріусъ Князь Иванъ Гагаринъ, Всемилостивѣйше пожалованы, первые трое, въ званіе Каммергеровъ, а послѣдніе въ званіе Каммеръ-Юнкеровъ Двора Его Императорскаго Величества.

— По прошенію Начальника Юрбургскаго Таможеннаго Округа, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника Спиридова, Всемилостивѣйше уволенъ онъ отъ сей должности, съ повелѣніемъ быть въ оной Управляющему Таурогенскою Таможнею, Коллежскому Ассессору Альфтону.

— Судья Полтавскаго Совѣстнаго Суда, Полковникъ Яновизъ, согласно прошенію его, Всемилостивѣйше уволенъ, по болѣзни, отъ сей должности, съ повелѣніемъ быть Судьею означеннаго Суда изъ числа избранныхъ Дворянствомъ кандидатовъ, отставному Подполковнику Ивану Блинову.

— Мнѣніе Государственнаго Совѣта Высочайше утвержденное 27 Декабря 1835 года. Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ о предположеніи Виленскаго Дворянства производить изъ дворянскихъ суммъ столовые деньги Совѣстному Суду и о порядкѣ назначенія таковыхъ денегъ вообще на будущее время, и признавая заключеніе Министра правильнымъ, *положилъ*: согласно оному постановить, чтобы въ тѣхъ случаяхъ, когда Дворянство, по силѣ Высочайше утвержденного 11 Декабря 1834 года мнѣнія Государственнаго Совѣта, признаетъ нужнымъ, въ уваженіе особенныхъ трудовъ лицъ, на службѣ по выборамъ его состоящихъ, опредѣлить имъ отъ себя столовые или путевые деньги, таковыя добровольныя вспоможенія назначаемы были не иначе, какъ на точномъ основаніи 2 пункта 89 статьи Свода Законовъ о состояніяхъ (Т. IX) съ соблюденіемъ со стороны Начальниковъ губерній предписаннаго въ означенномъ пунктѣ порядка. (С. В.)

— Съ чувствами глубочайшей благодарности неоднократно упоминали въ сихъ листахъ о безчисленныхъ благотворныхъ учрежденіяхъ въ Божь почивающей Императрицы МАРИИ ТЕОДОРОВНЫ. Корень добра развивается быстро и прочно во всѣхъ сословіяхъ, и въ каждомъ семействѣ цвѣтеть память Великой Государыни! Кому не пріятно видѣть и слышать объ успѣхахъ и постепенныхъ улучшеніяхъ и усовершенствованіяхъ всѣхъ заведеній учебныхъ и богоугодныхъ, которыхъ Она была основательницею — и которыя, какъ драгоценное наследство, оставила отечеству и благотворному сердцу Своихъ Наслѣдниковъ! Изъ числа сихъ благотворныхъ заведеній, Родильный Госпиталь и Повивальный Институтъ Императорскаго С. Петербургскаго Воспитательнаго Дома, нынѣ соприсчисленные къ онымъ, подъ названіемъ Родовспомогательнаго Заведенія, увеличиваютъ кругъ своихъ дѣйствій тѣмъ, что съ Февраля мѣсяца сего года принимаются крестьянки для изученія практическаго Повивальнаго Искусства, на слѣдующихъ условіяхъ.

1) Ученицы повивальныя изъ крестьянокъ принимаютъ только съ согласія тѣхъ мѣстъ или лицъ, коимъ онѣ принадлежать, съ законными видами и паспортами.

2) За полное содержаніе и ученіе вносится въ заведеніе за каждую ученицу по 250 рублей ассигнаціями въ годъ.

3) Для удобнѣйшаго достиженія предполагаемой цѣли желательно бы было, чтобы поступающія въ ученіе крестьянки были грамотныя; но и безграмотныя принимаются, если имѣютъ способность и склонность къ предмету ученія.

4) Принимаются ученицы крестьянскія, какъ замужнія, такъ и незамужнія, не моложе 20-ти и не старѣе 35 лѣтъ.

5) За нравственность поступающихъ въ заведеніе ученицъ отвѣчаютъ тѣ мѣста и лица, коими онѣ отдаются въ ученіе; въ противномъ случаѣ, по прошествіи трехъ мѣсяцевъ опыта, возвращаются на счетъ владѣльцевъ.

6) Ученицы упражняются въ теченіе одного года во всѣхъ практическихъ занятіяхъ повивальныхъ, въ нужныхъ пособіяхъ для беременных роженницъ, родильницъ и новорожденныхъ младенцевъ, и по окончаніи ученія снабжаются свидѣтельствомъ и печатною инструкціею отъ заведенія. (Спб. В.)

Новогеркаскъ, 1-го Января 1836 года.

(Продолженіе.)

Приказъ по Войску Донскому, 1-го Января 1836 года. Наступившій Новый годъ ознаменованъ новымъ

Басзучи, въ Департаментѣ Handlu Zewnętrznego, Секретаръ Kollegialny Bazyli Szenszin i w Ministerjum Stosunkow Zewnętrznych, Akuaryusz Xiąże Jan Ga-garin, Nayłaskawiey mianowani, trzey pierwsi Kamerherami, a ostatni Kamerjunkrami Dworu Jego CESARSKIEY MOŚCI.

— На własną prośbę Naczelnik Jurborgskiego Tamozennego Okręgu, Rzeczywisty Radca Stanu Spiridow, Nayłaskawiey uwolniony od tego obowiązku, z rozkazem bydź na tym obowiązku Zarządzającemu Taurogieńską Tamoznią, Assesorowi Kollegialnemu Alfionowi.

— Sędzia Puławskiego Sądu Sumnienego, Półkownik Janowicz, zgodnie ze swą prośbą, Nayłaskawiey uwolniony, z przyczyny choroby, od tego obowiązku, z rozkazem bydź Sędzią pomienionego Sądu z liczby obranych przez Dworzanstwo Kandydatów, odstawnemu Podpółkownikowi Janowi Blinowemu.

— Opinia Rady Państwa Naywyżey utwierdzona dnia 27-go Grudnia 1835 roku. Rada Państwa, na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznych o zamiarze Wileńskiego Dworzanstwa wypłacać z dworzanskich summ stołowe pieniądze Sędzi Sumnienemu, i o porządku wyznaczania takowych pieniędzy w powszechności na czas przyszły, oraz przyznając wniosek Ministra zgodnym z prawidłami, *zamierzyła*: zgodnie z nim postanowić, ażeby w takich zdarzeniach, kiedy Dworzanstwo, na mocy Naywyżey utwierdzonego, dnia 11-go Grudnia 1834 roku zdania Rady Państwa, przyznaje potrzebnym, ze względu na szczególne prace osób, w służbie z wyboru jego zostających, wyznaczyć im od siebie stołowe lub podrózne pieniądze, takowe dobrowolne wspomozienia wyznaczane były nie na inney, jak na istotney osnovie 2 punktu 89 artykułu Połączenia Praw o stanach (T. IX), z zachowaniem ze strony Zwierzchników Gubernij przepisane w wspomnionym punkcie porządku. (G. S.)

— Z uczuciem naywyższej wdzięczności wspominaliśmy nieraz o wielolicznych dobroczynnych zakładach w Bogu zesłętej CESARZOWEY MARYI TEODOROWNY. Zarody dobra szybko i trwale się rozwijają we wszystkich stanach, i w każdej rodzinie kwitnie pamięć Wielkiej Monarchini. Komuż nie miło widzieć i słyszeć o postępach i stopniowych udoskonaleniach wszelkich zakładów dobroczynności i wychowania, których Ona była założycielką, i które, jako drogą puściznę, przekazała oyczyźnie i dobrotliwemu sercu Swoich Następców. Z liczby tych ustanowień szpital położnic i Instytut akuszerok CESARSKIEGO Domu Podrzutków, teraz do nich przyłączone pod nazwaniem Zakładu Położniczego, rozszerzają obręb swego działania tѣm, iż, zaczawszy od bieżącego mѣсяca Lutego, t. r. przyjmowane do nich będą kobiety stanu włoscińskiego, dla wyuczenia się praktycznie sztuki babienia, a to z następnymi warunkami:

1) Uczennice włoscianki przyjmują się nie inaczej, jak z woli właścicieli i za prawnymi pasportami.

2) Za całkowite utrzymanie i naukę płaci się od każdej po 250 rubli assyg. rocznie.

3) Lubo dla łatwiejszego osiągnięcia zamierzonego celu, życzyćby należało, iżby przybywające na naukę kobiety, umiały czytać i pisać; wszelako będą przyjmowane i nieumiejętne pisma, lecz mające zdolności i ochotę ku przedmiotowi nauki.

4) Uczennice mogą być zamężne lub niezamężne, lecz nie młodsze nad 20 i nie starsze nad 35 lat.

5) Za dobre prowadzenie się uczennice odpowiadają właścicieli, którzy je oddają; w razie przeciwnym kobiety te, po trzechmiesięczney probie, zwrócone będą na koszt właścicieli.

6) Uczennice, w ciągu jednego roku ćwiczą się we wszystkich praktycznych działaniach sztuki położniczej, w pomocach cięŜarnym, połogowym i nowonarodzonym; po skończeniu zaś nauki opatrzone będą w świadectwa i w naleŜyte od zakładu instrukeye.

(G. S. P.)

Nowy-Czerkask, 1-go Stycznia 1836 r.

(Ciąg dalszy).

Rozkaz Dzienny do Wojska Dońskiego, 1 Stycz. 1836 r. Nastąły Rok Nowy, oznaczony został nowym szczeg-

счастьемъ для Войска Донскаго, и я, въ полномъ сердечномъ услажденіи, поспѣшаю его съ симъ привѣтствовать.

Его Императорское Величество, Всемилостивѣйшій Государь, въ непрерывномъ о нашемъ благѣ отеческомъ попеченіи, соизволилъ даровать намъ полный и ясный законъ, подъ наименованіемъ Положенія объ управленіи Донскаго Войска, и Высочайше повелѣлъ, чтобы оный воспріялъ свое дѣйствіе съ началомъ сего года.

Съ тѣмъ вмѣстѣ, Его Императорскому Величеству благоугодно было и самое приведеніе закона сего въ дѣйствіе, по всемъ мѣстамъ войскового, окружнаго и станичнаго управленій, возложить на особыхъ Высочайшию Его довѣренностію облеченныхъ Сановниковъ, Гг. Сенаторовъ, Генералъ-Лейтенанта *Княжнина* и Тайнаго Совѣтника *Болгарскаго*, которые сего числа и положили тому начало торжественнымъ открытіемъ въ Новочеркасскъ войсковыхъ правительственныхъ, судебныхъ и прочихъ установленій, и введеніемъ по онымъ въ должности избранныхъ и высшею властію утвержденныхъ чиновъ.

По долгу моего званія, извѣщая Войско Донское о семъ незабвенномъ для насъ событіи, и провождая у сего, для повсемѣстнаго по округамъ и станицамъ свѣдѣнія, въ печатныхъ экземплярахъ, *первыхъ*, церемоніаль, нарочито на сей случай составленный, сообразно съ древними войсковыми обычаями, по которому сегодня въ войсковомъ кругу торжествованіе происходило; *вторыхъ*, рѣчь, сегодня же произнесенную отъ лица Гг. Сенаторовъ, при открытіи войсковыхъ установленій, въ коей изложены главные виды недостатковъ прежде бывшаго Управленія въ Войскѣ, — и послѣ сего обращаюсь къ исполненію другаго моего долга, возбужденнаго чувствомъ безпредѣльной вѣрнопопдаднической благодарности къ Виновику нашего счастья, — хочу въ краткомъ обзорѣ показать вамъ, любезные мои соотечичи! великость и неоцѣненность тѣхъ благъ, какія приносятъ съ собою новое Положеніе, дабы изъ сего каждый казакъ могъ видѣть, что силою благодѣтельнаго закона сего, не только сохраненъ ему первобытный образъ его служенія, и ограждены во всей ненарушимости права и преимущества его прежнія, но и значительно оныя приумножены новыми, по всей возможности приспособленными къ исправному прохожденію имъ службы, и къ упроченію довольства и покоя въ домашнемъ быту его и будущаго его потомства.

1. Для соблюденія впредъ строгой между урядниками и казаками очереди, при нарядѣ ихъ съ полками на службу, постановлены полныя и ясныя правила, по которымъ каждый изъ нихъ будетъ знать, кому за кѣмъ должно слѣдовать; и по сему уже никакое тутъ искаженіе на освобожденіе однихъ, и никакая воля въ назначеніи другихъ, не будетъ имѣть мѣста.

2. Сборныя для составленія полковъ мѣста такъ расположены, чтобы переходы къ онымъ урядниковъ и казаковъ, въ разстояніяхъ своихъ сколь возможно были сокращены, и чрезъ то, сколь возможно скорѣе съ выходомъ полковъ могли они поступить на казенное содержаніе.

3. Для удобнѣйшаго исправленія урядниковъ и казаковъ въ обмундированіи, вооруженіи и конской принадлежности, при выходѣ ихъ на полевую службу, учредится особая сотня мастеровыхъ, подъ названіемъ Войсковой, и число ихъ будетъ распределено по станицамъ, сообразно мѣстной удобности и потребностямъ исправленія.

4. Составленъ особый денежный капиталъ, подъ названіемъ Военнаго, для пособія изъ процентовъ онаго дѣйствительно неимущимъ и обидѣннымъ отъ разныхъ несчастныхъ случаевъ урядникамъ и казакамъ, по мѣрѣ необходимой каждому къ исправленію себя при выходѣ на службу надобности, и по изложеннымъ о томъ правиламъ.

5. Многія изъ станицъ имѣютъ нынѣ во владѣніи своемъ только отъ 11 до 8, и даже до 6 десятинъ земли на душу; но, по новому Положенію, всѣ вообще станичныя юрты получаютъ лучшей удобной земли не менѣе 30 десятинъ на каждую душу урядниковъ и казаковъ, и надѣленіе оіе произведено будетъ немедленно по собраніи послѣднихъ свѣдѣній о настоящемъ числѣ въ каждой станицѣ.

6. Внутри станичнаго юрта никто и ни подъ каимъ предлогомъ, кромѣ своихъ станичниковъ, не удетъ имѣть права пользоваться землею, колыми пае заводитъ на ней хутора и поселки, подъ строгимъ и неизбѣжнымъ, на взиря на какое лице, за нарушеніе того взысканіемъ, въ Положеніи опредѣленнымъ.

7. Станицы, для необходимыхъ въ постройкѣ на-

сциемъ для Войска Донскаго, а я зъ zupełnie serdeczną ślodyczą, pośpieszam go tym powitać.

Jego Cesarska Mość, Najłaskawszy Monarcha, w nieprzerwaney o dobro nasze Oycowski pieczołowitości, raczył darować nam zupełne i jasne prawo, pod nazwaniem Ustawy o zarządzie Woyska Dońskiego, i rozkazał Najwyżey, ażeby Ustawa ta zaczęła swe działania z początkiem teraźniejszego roku.

Z tѣm razem Jego Cesarskiej Mości podobało się, i samo przywiedzenie do działania tego prawa, po wszystkich miejscach woyskowego, okręgowego i stanicznego zarządów, włożyć na osobnych, zaszczyconych Najwyższem Jego poruczeniem Wysokich Urzędników, PP. Senatorów, Jenerał-Porucznika *Kniaźnina* i Radcę Taynego *Bołharskiego*, którzy dzisiaj dali temu początek, przez uroczyste otwarcie w Nowym-Czerkasku, administracyjnych, sądowych i dalszych ustanowien Woyska, i wprowadzenie do nich wybranych do obowiąz- ków i przez wyższą Zwierzchność potwierdzonych Urzędników.

Z obowiązku urzędu mojego, zawiadamiając Woysko Dońskie o tym, wiekopomnym dla nas wypadku, i załączając przy tѣm dla powszechney w okręgach i stanicach wiadomości, w drukowanych exemplarzach, *na-przód* ceremoniał, umyślnie na to zdarzenie ułożony, stosownie do dawnych zwyczajów Woyska, podług którego dzisiaj w Woyskowym kole uroczystość odbywana była; *powtórę*, mowę, dzisiaj takżę powiedzianą w imieniu PP. Senatorów, przy otwarciu ustanowien Woyska, w której wymienione są główniejsze szczegóły, nie objęte w dawniejszym zarządzie Woyska, — potѣm, zwracam się do wypełnienia drugiego mojego obowiązku, wzburzonego przez uczucie nieograniczoney wiernych poddanych wdzięczności ku Sprawcy szczęścia naszego, — chcę w krótkich rysach okazać wam, kochani ziomkowie moi! wielkość i nieocenioną wartość, tych korzyści, jakie za sobą pociąga nowa Ustawa; ażeby z tego każdy Kozak mógł widzieć, że mocą tego dobroczynnego prawa, nie tylko zachowany dlań został pierwotny sposób służby jego, i zabezpieczone w zupełney nie- tykalności jego dawniejsze prawa i przywileje, lecz znacz- nie powiększone są nowemi, i ile tylko można było przysposobionemi do regularnego odbywania przez nich służby, i utrwalenia dobra i pokoju w domowym jego bycie, i przyszłego jego potomstwa:

1. Dla zachowania na przyszłość między Urzędnika- mi i Kozakami stałej kolei, przy wyznaczaniu ich z półkami na służbę, postanowione zostały zupełne i ja- sne prawidła, podług których, każdy z nich wiedzieć będzie, kto po kim ma następować; i dla tego żadne już tu staranie dla oswobodzenia jednych, i żadna wola w naznaceniu innych, miejsca mieć nie będzie.

2. Zborne dla formowania półków miejsca, tak są rozłożone, ażeby przeyscia do nich Urzędników i Kozak- ów, w odległości swej, jak można, skrócone były, i przez to, ile można nayprędzey z wyysciem półków, mogli przeysdz na koszt skarbowy.

3. Dla podania więkzszey zręczności Urzędnikom i Kozakom w umundurowaniu, uzbrojeniu i to co po- trzeba do konia, przy wyysciu ich na służbę polową, będzie ustanowiona osobna secina rzemieślników pod nazwaniem Woyskowej, i liczba ich rozdzielona będzie podług stanic, stosownie do miejscowej dogodności i potrzeb wypełnienia.

4. Złożony został osobny pieniężny kapitał, pod nazwaniem Woyskowego, dla wspomżenia z jego pro- centów, rzeczywiscie niemajątnych i zubożałych przez różne nieszczęśliwe przypadki Urzędników i Kozaków, w miarę konieczney dla każdego do opatrzenia siebie przy wyysciu na służbę potrzeby, i podług danych na to pra- wideł.

5. Wiele ze stanic, mają tylko we własności swo- jey od 11 do 8, a nawet do 6-ciu dziesięcin ziemi na duszę; lecz podług nowej Ustawy, wszystkie w ogół- ności staniczne jurty, otrzymają dobrej przydatney ziemi nie mniej 30 dziesięcin na duszę Urzędników i Ko- zaków, i podział ten niezwłocznie wykonany będzie po zebraniu ostatnich wiadomości o znajdujący się liczbie w każdej stаницы.

6. Wewnątrz jurty stanicznego, nikt i pod żadnym pozorem, oprócz swych staniczników, nie ma prawa u- żywać ziemi, a tѣm bardziey zakładać na niej chutoru i osady, pod srogą a nieuchronną, bez względu na osobę, za naruszenie tego odpowiedzialnością, w Ustawie prze- pisaną.

7. Stаницы dla koniecznych potrzeb budowli, jak
(1)

добностей, какъ общественныхъ, такъ и лично казачьихъ, безпрепятственно снабжаемы будутъ изъ станичныхъ лѣсовъ, а гдѣ оныхъ нѣтъ, изъ войсковыхъ, на изложенныхъ въ Положеніи правилахъ.

8. При всемъ распространеніи станичныхъ юртовъ, если бы со временемъ казачьи конскіе табуны до того умножились, что для ихъ пастбищъ, безъ стѣсненія другихъ станичниковъ, оказалось бы юртовыхъ довольтвій недостаточно; то для сего опредѣлены особыя, весьма просторныя и къ тому способныя войсковыя степи.

9. Для продовольствія рыбою, въ войсковыхъ и станичныхъ водахъ находящеюся, каждый станичникъ въ ловлѣ ея уравнительно будетъ участвовать, кромѣ особыхъ случаевъ, въ Положеніи означенныхъ.

10. Для продовольствія солью, также изложены полныя и ясныя правила, полагающія, между прочимъ, преграду промышленникамъ ея извлекать изъ того непомерныя выгоды, съ отягощеніемъ для казачьихъ.
(Окончаніе впрѣдъ.)

Варшава, 19-го Февраля.

Правительствующій Сенатъ города Кракова 12-го Февраля объявилъ слѣдующее постановленіе: „Получая представленія отъ лицъ, кои въ слѣдствіе объявленной Воли трехъ Высочайшихъ Покровительственныхъ Дворовъ, по силѣ повелѣнія отъ 9-го Февраля сего года, обязаны оставить здѣшній край и отправиться въ Подгурже, въ положенной срокъ, чтобы, изъ уваженія къ учиненнымъ союзамъ съ здѣшними фамиліями, посредствомъ заключенныхъ браковъ и пріобрѣтенія недвижимыхъ въ здѣшнемъ краѣ имѣній, были онѣ исключены изъ общаго правила: Сенатъ вмѣняетъ себя въ обязанность объявить вообще лицамъ, кои состоя въ семь положеній, уклонялись бы отъ исполненія вышеупомянутого постановленія: что въ слѣдствіе учиненнаго по сему предмету сдѣланнымъ Правительствомъ сообщенія, получило оно отъ Резидентовъ трехъ Августейшихъ Дворовъ, слѣдующій отвѣтъ: что они не имѣютъ никакой власти допускать какое либо исключеніе изъ общаго правила, предписаннаго для лицъ, до коихъ касается вышеписанное объявленіе; однакожь каждый въ правѣ явля въ Подгурже дѣлать свои представленія Императорско-Австрійскимъ Начальствамъ, коимъ поручено принимать выходцевъ здѣшнихъ. — А поселику не подлежитъ сомнѣнію, что никакое отношеніе заграничныхъ лицъ къ здѣшнему краю, имѣвшихъ участіе въ Польской революціи не исключаетъ ихъ отъ удаленія изъ онаго: то Сенатъ объявляетъ, чтобы во исполненіе воли Августейшихъ Дворовъ, онѣ немедленно отправились въ Подгурже.“
(D. P.)

Краковъ, 18-го Февраля.

Правительствующій Сенатъ Вольнаго, Независимаго, строго Нейтральнаго города Кракова и его округа. Объявленіемъ отъ 9-го ч. с. м., предписано лицамъ, обязаннымъ по волѣ трехъ Августейшихъ Покровительственныхъ Дворовъ, оставить здѣшній край и отправиться въ Подгурже, чтобы онѣ исполнили сіе въ теченіе 8-дневнаго срока, если не хотятъ подвергнуть себя и здѣшній край невыгоднымъ послѣдствіямъ, какія неизбежно повлечетъ за собою оказанное неповиновеніе. А какъ сей срокъ уже оканчивается: то Сенатъ почитаетъ необходимою объявить, до кого сіе надлежитъ, и огласить въ послѣдній разъ, дабы онѣ немедленно ни минуты, и не позже какъ сего числа вечеромъ, непременно явились въ городъ Подгурже. Мѣстное Начальство надѣется, что сіе распоряженіе получить желаемый успѣхъ, и сдѣлаетъ ненужнымъ употребленіе тѣхъ мѣръ, о коихъ въ упомянутомъ объявленіи сказано. — Краковъ 16-го Февраля 1836 года. Государственный Председатель Вблогловскій, Генеральный Секретарь Сената Даровскій.

— Дирекція Полиціи Вольнаго, Независимаго и строго Нейтральнаго города Кракова и его округа. По сообщенію Королевско-Прускаго Резидента Правительствующему Сенату, и послѣдовавшему отъ сего Сената повелѣнію, отъ 13-го ч. с. м., N. 781 Дирекція полиціи приводитъ во всеобщее извѣстіе, что для полученія надписи на паспортъ въ упомянутой Резидентской Канцеляріи, соблюдаемы будутъ слѣдующія правила: 1. Тѣ только здѣшніе конституціонные подданные получатъ надпись, кои достаточно докажутъ, что имѣютъ, необходимую нужду отправиться въ Пруссію. 2. Каждое безъ изыятія лице должно имѣть особенный паспортъ, и служители, не могутъ быть вписаны въ Господскіе паспортахъ. 3. Мужчины какого бы они званія ни были, должны лично явиться въ Прусскую Резидентскую Канцелярію. 4. Лица родомъ изъ округа В. Г. Кракова, должны предъявить подлинную метрику, равно и офици-

publicзныхъ, такъ и особице Козакѣвъ, безъ прешкоды опатриване бѣдѣ въ дрзвѣо з ласѣвъ станичныхъ, а гдѣ ихъ нѣ ма, з ласѣвъ Woyska, на wyjaśnionych w Ustawie prawidłaхъ.

8. Przy całѣмъ rozszerzeniu stanicznychъ jurtѣвъ, jeśliby z czasem, Kozackie tabuny końskie, do tego stopnia się powiększyły, że pasza dla nich, bezъ ścieśnienia innychъ staniczników, okazałaby się niedostateczną w jurtowychъ wydziałachъ, na to więc przeznaczone są osobne, bardzo rozległe i do tego przydatne stepy Woyska.

9. Do łowienia ryb, w woyskowych i stanicznychъ wodachъ znajdującychъ się, każdy stanicznikъ w równey części bѣdzie miałъ w tѣmъ udziałъ, oprѣczъ szczególnychъ zdarzeń, w Ustawie opisanychъ.

10. Dla zaopatrzania solą, takѣżъ opisane są zupełne i wyraźne prawidła, stanowiące między innemi tamę prowadzącą nią przemysłъ do ciągnięcia z tego pomiernychъ korzyści, z uciążliwością dla Kozaków.
(Dokończenie nastąpi.)

Warszawa, dnia 19 Lutego.

Senatъ Rzadzacy miasta Krakowa ogłosiłъ następujące postanowienie z 12 Lutego: „Odbierającъ przełożenia od osób, które skutkiemъ objawionej Naywyższej woli trzechъ Najjaśniejszychъ Opiekunów Dworów, obwieszczeniemъ z dnia 9 Lutego r. b. do opuszczenia kraju tuteyszego i udania się na Podgórze w terminie zakreślonymъ zobowiązaniami zostały, iżby, ze względu na zasłѣ połączenia się z tuteyszymi rodzinami przez zawarte małżeństwa, i nabycią majątkówъ nieruchomości w kraju tuteyszymъ zrobione, zpodъ ogólnego prawidła wyłączoneмъ zostały: Senatъ zostaje w obowiązku oznajmić ogólnie osobom, któreby, znajdującъ się w tѣmъ położeniu, ociągały się z wypełnieniem powyższego postanowienia; iż na skutekъ uczynionego w tѣmъ mierze ze strony rządu tuteyszego, kroku, otrzymałъ od Rezydentówъ trzechъ Najjaśniejszychъ Dworów, odpowiedź w tѣj treści: iż nie czują się byдъ wyłączeni od dopuszczania jakichkolwiekъ wyłączeń od ogólnego prawidła, wskazanego dla osób, do kategorii w powyżey rzeczonymъ obwieszczeniu wytkniętey, należącychъ; jednakże, iż wolno byдъ ma każdemu z indywiduówъ tego rodzaju, gdy uda się na Podgórze, czynić tam swe przedstawienia władzomъ Cesarsko-Austryackimъ, do odbierania oddalającychъ się ztądъ upoważnionymъ. — Gdy więc nie ulega wątpliwości, iż żadenъ z krajemъ tuteyszymъ związany stosunekъ osóbъ zagranicznychъ, które w rewolucyi polskiej udziałъ miały, od opuszczenia kraju tego nie zasłѣ, wzywa oneżъ Senatъ, ażeby woli Najjaśniejszychъ Dworówъ poddającъ się, z udaniemъ się na Podgórze pośpieszyły.“ (D. P.)

Krakowъ dnia 18 Lutego.

Senatъ Rzadzacy Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Obwieszczeniemъ z dnia 9 byłego miesiąca oznajmionemъ zostało osobom, do opuszczenia kraju tuteyszego i udania się na Podgórze wolą Najjaśniejszychъ Opiekunów Dworówъ zobowiązanymъ, iżby w terminie ośмiodniowymъ dopełniły tego, jeżeli siebie i kraju tuteyszego narazić nie chcą na przykre następności, jakieby okazana niepowolność nieochybnie za sobą pociągnęła. Gdy terminъ ten jużъ jestъ przy schyłku, Senatъ widzi potrzebę ostrzeżenia o tѣmъ osóbъ interessowanychъ i wezwania ichъ po razъ ostatni, aby, nie tracącъ najmniejszej chwili czasu, i to najpóźniejъ w dniu dzisiejszymъ wieczoremъ, niezawodnie w mieście Podgórze stawiły się. Ma prawo spodziewać się Władza Krajowa, iż krokъ ten przyniesie oczekiwany skutekъ, i niepotrzebnemъ uczyni użycie środkówъ w wspomnionemъ obwieszczeniu zapowiedzianychъ. Krakowъ dnia 16 Lutego 1836 roku. Prezesъ Senatu Wielogłowski. Sekr. Generalny Senatu Darowski.

Dyrekcya Policyi Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Stosownie do odezwы JW. Rezydenta Królewsko-Pruskiego, do Senatu Rzadzacego uczynionej i następnego tegożъ Senatu polecenia z dnia 13 b. m. do N. 781 D. G. S. Dyrekcya Policyi podaje do powszechney wiadomości, iż dla otrzymania wizy pasportu w wspomnianej Rezydenturze, następujące przepisy zachowane byдъ mają: 1) Tylko ci tuteyszo-konstytucyjni poddani uzyskają wizę, którzy udowodnią dokładnie, iż mają konieczną potrzebę udania się do Pruss. 2) Każda osoba bezъ wyjątku w oddzielny paszportъ powinna byдъ zaopatrzona, i słuзacy paszportami panówъ objęci byдъ nie mogą. 3) Mężczyźni, bezъ względu na stan, winni są особице stawić się w Rezydenturze Pruskiej. 4) Osoby, bѣdące rodemъ z Okręgu W. M. Krakowa, winne są okazać oryginalną metrykę, jak niemniejъ urzędowe świadectwo, że nie należały do rewolucyi pѣ-

ціальное свидѣтельство, что не принадлежали къ Польской революціи. Краковъ 16-го Февраля 1836 года. Директоръ Полиціи *Соболевскій*. Секретарь *Канбескій*.

— Августѣйшіе Покровители округа В. Г. Кракова, обращая вниманіе на безпорядки, насилие, и даже злодѣянія, кои недавно нарушили спокойствіе сего города и миролюбивыхъ его жителей; во вниманіи: что неопровергаемымъ образомъ доказано, что всѣ сии преступныя дѣйствія должно приписать, революціоннымъ выходцамъ, эмиссарамъ, и празношатающимъ, кои въ послѣднія времена, въ значительномъ количествѣ накопились въ городѣ Краковъ и его округъ; во вниманіи, сверхъ того къ обязанностямъ, лежащимъ на нихъ, какъ на Покровителяхъ В. Г. Кракова и убѣжденные въ необходимости положить конецъ сему безпорядку, угрожающему какъ сему краю, такъ и сосѣдственнымъ областямъ; напоследокъ: во вниманіи: что Правительство В. Г. Кракова, несмотря на великодушное предоставленныя ему мѣры, въ духѣ 9 статьи акта Венскаго Конгресса, само по себѣ не удовлетворило изъявленному желанію, о обнаруженіи зашедшихъ на его землю выходцевъ и лицъ законами осужденныхъ, хотя по силѣ сей статьи, даже выдача оныхъ могла бытъ требуема, и что посему поминутое Правительство, оставило безъ исполненія условія — съ коими сопряженъ неутралиетъ Вольнаго города; нашли себя въ необходимости, собственными силами, привести въ дѣйствіе ту мѣру, которую признали непреложною, дабы миролюбивымъ жителямъ г. Кракова доставить спокойствіе и безопасность, какими они прежде пользовались, а равномѣрно обезпечить собственныя смежныя провинціи отъ революціонныхъ крамоль, коихъ городъ Краковъ сдѣлался средоточіемъ. Для достиженія сей цѣли, нынѣ вступаютъ въ городъ Краковъ и его округъ, ввѣренныя моему начальству Высокими Покровительственными Дворами, войска. Такъ какъ первыми и единственными ихъ назначеніемъ есть возстановить и на будущее время упрочить въ Вольномъ Городѣ спокойствіе и безопасность: то я навѣрно полагать могу, что войска сии будутъ приняты съ довѣріемъ и гостепріимствомъ. Съ моей же стороны я буду стараться, дабы солдаты соблюдали строгій порядокъ. Коль скоро мѣры, положенныя заботливостію Августѣйшихъ Покровителей края В. Г. Кракова, совершенныя получатъ успѣхъ, коль скоро, городъ и округъ, его, отъ скопившихся въ немъ неблагонамѣренныхъ людей освободится, спокойствіе и порядокъ водворятся, и нынѣшнее военное порученіе достигнетъ своей цѣли; тогда войско ввѣренное моему Начальству опять оставить Городъ Краковъ и его округъ. Дѣйствія Правительственныхъ и Судебныхъ властей Города Кракова, въ сіе время прерваны не будутъ, однако само по себѣ разумѣется, что средства, касающіяся общей безопасности, и очищенія земли Города Кракова, отъ скопившихся выходцевъ, будутъ подлежать военному начальству, которое въ продолженіе нынѣшнихъ обстоятельствъ именно для сего отъ Высокихъ Союзныхъ Державъ уполномочено.

Дано въ Краковѣ 17-го Февраля 1836. Его Императорско-Королевско-Католическаго-Апостольскаго Величества Генераль-Маіоръ и Командиръ войскъ, занимающихъ имененіе трехъ Покровительственныхъ Державъ, край Вольнаго Города Кракова, *Францъ Кауфманъ Трауенштейнбургъ*. (D. P.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 12-го Февраля.

Когда 2-го ч. с. м., Наслѣдный Принцъ, возвращаясь съ охоты, слѣдовалъ чрезъ улицу *Königstrasse*, поспѣшно ѣдущая почта тронула экипажъ Е. К. Высоч. и опрокинула оный, однакожъ къ счастью ни Принцъ, ни Адъютантъ не потерпѣли большаго вреда.

— Е. К. Высоч. Принцъ *Карлъ*, (сынъ Его Кор. Велич.) намѣренъ въ другой разъ отправится въ Петербургъ, для посѣщенія Августѣйшей Всероссійской Императрицы, и тамъ останется до 17 (29) Апрѣля, въ который Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ, будетъ праздновать 18-ый разъ день Своего рожденія. (D. P.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 12-го Февраля.

Здѣсь получено извѣстіе о неблагопріятномъ на счетъ Франціи посольствѣ Президента *Джаксона*. На биржѣ по сему поводу вдругъ уменьшились ассигнаціи, съ 80 фр. 55 цент., на 72 фр. 80 цент. При томъ говорили, что всѣ Министры останутся по пре-

skiey. Krakow dnia 16 Lutego 1836 roku. Dyrektor Policyi *Sobolewski*. Kaniewski Sekretarz.

— Найясніеysi Protektorowie kraju W. M. Krakowa z uwagi na nieporządek, gwałty, a nawet zbrodnie, które świeżo spokojność tego miasta i miłujących pokój jego mieszkańców naruszyły; z uwagi: że w sposób zaprzeczyc się nie dający dowiedzionem jest, iż wszystkie te niegodne czyny tym wychodniom rewolucyynym, emissaryuszom i ludziom bez powołania przypisanemi bydz muszą, którzy w ostatnich czasach w znaczney liczbie w mieście Krakowie i jego okręgu zgromadzili się; z uwagi nadto na obowiązki, jakie na nich, jako na opiekunach kraju W. M. Krakowa ciąży, i przeniknieni potrzebą położenia końca temu nieporządkowi, który równie zagraża spokojności kraju tego, jak i prowincy z nim graniczącym; z uwagi na koniec: że Rząd W. M. Krakowa, pomimo wspaniale ofiarowanych mu środków, w myśl artykułu ogo aktu Kongresu Wiedeńskiego, wniesionemu żądaniu wykazania na jego terytorium zgromadzonych wychodniów i prawem wskazanych osób, sam z siebie dostatecznie zadosyc nie uczynił, aczkolwiek na mocy tego artykułu nawet wydanie onychże mogło być bydz zażądaniem, i że rzeczony Rząd tém samém warunki, z któremi neutralność wolnego miasta jest połączona, bez wypełnienia zostawił; znaleźli się w konieczności własnymi siłami taki środek do skutku przywieść, który nieodzownym bydz uznali, aby pokój miłującym mieszkańcom miasta Krakowa, dawniej kosztowaną przez nich spokojność i bezpieczeństwo przywrócić, tudzież własne graniczące prowincye od rewolucyynych zabiegów zabezpieczyć, których miasto Kraków stało się ogniskiem; wyłączenie do osiągnięcia tego celu wchodzi obecnie do miasta Krakowa i jego okręgu przez Wyokie Opiekuńcze Dwory memu dowództwu powierzone woyska. Ponieważ ich pierwszém i jedyném przeznaczeniem jest spokojność i bezpieczeństwo w Wolném M. przywrócić i na przyszłość ją zabezpieczyć; przeto mogę na to z pewnością rachować, że te woyska z ufnością i uprzejmością przyjętemi zostaną. Ja z mojej strony starać się będę o to, aby przez żołnierzy zwykła nayscisleysza karność zachowana była. Jak skoro środek, który troskliwość Najjasnieyszych Protektorów kraju W. M. Krakowa dla niego obmyśliła, zupełne otrzyma wykonanie; jak skoro miasto i jego okrag od nagromadzonych w niém niebezpiecznych ludzi uwolnionym; spokojność i porządek trwale w niém zabezpieczonemi zostaną, i niniejsze woyskowe zajęcie cel swój osiągnie; woysko przeze mnie dowodzone, miasto Kraków z okragiem znowu opuści. Działania Władz Administracyynych i Sądowych Miasta Krakowa przez ten czas żadney nie będą ulegać przerwie; samo się jednak z siebie rozumie, iż takowe, co się dotyczy środków, odnoszących się do publicznego bezpieczeństwa i oczyszczenia terytorium miasta Krakowa z nagromadzonych tu wychodniów, Władzy woyskowej zostaną uległemi, która na czas trwania obecnych okoliczności do tego szczególnie ze strony Wysokich Sprzymierzonych Mocarstw otrzymała upoważnienie.

Działo się w Krakowie 17 Lutego 1836. *Fran. Kaufman de Trauensteinburg*, Jego Cesarsko-Królewsko-Apostolskiey Mości Jenerał Major i Dowódca woysk, kraj Wolnego Miasta Krakowa w Imieniu Trzech Opiekuńczych Mocarstw zajmujących. (D. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y.

Berlin, dnia 12 Lutego.

Kiedy dnia 2-go h. m. Królewicz Następcą Tronu, wracając z polowania, jechał przez ulicę *Königstrasse*, poczta śpiesznie jadąca zaczęła powóz Jego Królewiczowskiey Wysokości i wywróciła go; szczęściem ani Królewicz, ani Adjutant jego, nie zostali znacznie uszkodzeni.

— Jego Kr. Wysokość Xiążę *Karol* (syn N. Pana), ma powtórnie udać się do Petersburga, dla odwiedzenia NAJJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY Wszech Rossey, i ma pozostać tam aż do dnia 17 (29) Kwietnia, w którym Jego CESARZEWICZOWSKA WYOKOŚĆ WIELKI Xiążę Następcą Tronu obchodzić będzie 18-tą rocznicę urodzin Swoich. (D. P.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 12 Lutego.

Nadeszła tu wiadomość o nieprzychylném względem Francyi Poselstwie Prezydenta *Jackson*. Na giełdzie spadły z tego powodu raptownie papiery z 80 fr. 55 cent., na 72 fr. 80 cent. Mówiono przy tém, że Ministrowie pozostaną wszyscy na urzędach, a Izba roz-

жнему, а Палата будетъ распушена. Служь сей не много находилъ вѣроятія.

— Въ доказательство, что предполагаемое уменьшеніе 5-ти процентныхъ рентовъ, не только преждевременно, но и несправедливо, *Journal des Débats* напечаталъ слѣдующее письмо, какого-то *Favre*: „Милостивый Государь! Мнѣ 83 года; когда въ 1768 году умеръ отецъ мой, онъ оставилъ мнѣ 12,000 дохода, обезпеченнаго въ процентахъ на Парижскомъ Магистратѣ; чрезъ 5 лѣтъ принялъ кормило Г. Террай и отнялъ у меня половину того, что я имѣлъ; потомъ чрезъ 24 года, національный конвентъ отнялъ у меня опять двѣ трети оставшагося, а нынѣ долженъ я лишиться еще $\frac{1}{2}$ части; почему, если уменьшеніе процентовъ придетъ въ исполненіе, то изъ 12 тысячъ ливровъ, кои я имѣю въ непрерывномъ доходѣ, уже только останется 1,600.“

— Контръ-Адмиралъ *Маккау*, 5-го ч. с. м. на кораблѣ *Юпитеръ* въ сопровожденіи фрегата *Terpsichore*, отплылъ изъ Бреста къ Антиламъ. На кораблѣхъ сихъ находилось 300 чел. артиллеристовъ. Въ Брестскомъ портѣ остались еще линійные корабли *Ена*, *Сантѣ-Петри* и *Герминъ*, но вскорѣ поплывутъ за Адмираломъ *Маккау*.

14-го Февраля.

Нѣтъ сомнѣній, что пока Палата Депутатовъ не разрѣшитъ проекта Г. *Гуэна*, нынѣшній перевѣсъ Министровъ будетъ продолжаться. Между тѣмъ журналы безпрестанно предлагаютъ новыхъ кандидатовъ, каждый по своему желанію, или мнѣнію. Изъ всѣхъ извѣстій наиболее правдоподобно, а по крайней мѣрѣ наиболее вѣроятно извѣстіе журнала *Constitutionnel*, который сообщаетъ, что Князь *Таллейранъ* предлагалъ Королю слѣдующій составъ новаго Кабинета: Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ Г. *Тьерсъ*; Юстиціи Г. *Моле*, онъ же и Предсѣдателемъ Совѣта; Внутреннихъ Дѣлъ Г. *Монталиве*; Финансовъ Г. *Гюманъ*; Торговли Г. *Пасси*; Народнаго Просвѣщенія, Г. *Созе*. Гг. же *Мезонъ* и *Дюперре*, останутся при настоящихъ должностяхъ.

— Сегодня въ гостинныхъ, въ кои доходятъ вѣрныя извѣстія, говорили, что Король поручилъ Г-ну *Моле*, заняться составленіемъ Кабинета.

— Въ процессѣ *Фіески*, 13-го ч. с. м., защитители обвиненныхъ кончили свои возраженія, на предложенія и другія вопросы Генераль-Прокурора. Слѣдующее засѣданіе вѣроятно будетъ послѣднимъ, ибо слышно, что *Фіески* слѣдуя совѣту своихъ защитителей, отказался самъ говорить. Завтра вѣроятно будетъ объявленъ приговоръ. (G. C.)

— Третьяго дня вечеромъ Король принималъ Пословъ: Россійскаго, Австрійскаго и Сардинскаго, также Посланниковъ Виртембергскаго и Греческаго.

— Еще и донынѣ ничего не постановлено о составѣ новаго Министерства. Третьяго дня Князь *Броули*, Г. *Гизо* и Графъ *Аргу*, имѣли у Короля аудиенцію; въ 4 часа по полудни, Князь *Таллейранъ* прибылъ къ Е. Вел.. Вчера Маршалъ *Жераръ* и Графъ *Моле*, имѣли съ Королемъ свиданіе, первый въ полдень, а другій вечеромъ.

— По ходатайству Легитимистовъ, вчера въ нѣсколькихъ церквяхъ совершена панихида, какъ въ день кончины *Беррійскаго* Принца.

— На сдѣшней биржѣ будто бы получены изъ Мадрита письма отъ 6-го ч. с. м., что Г. *Мендизабаль*, по силѣ постановленія, дающаго Министрамъ большую власть, хочетъ сдѣлать положеніе, касательно судьбы Государственныхъ заимодавцевъ. Не смотря на то, цѣна Испанскихъ ассигнацій нѣсколько уменьшилась.

— Въ Тулонѣ получено извѣстіе, что 18-пушечная корвета *Ла-Дилижантъ*, разбила на морѣ не далеко отъ Ливорны. (D. P.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 9-го Февраля.

Король 5 ч. с. м. по принятіи адреса Верхняго Парламента, въ отвѣтъ на тронную рѣчь, совершилъ обрядъ Ордена Подвязки, для причисленія къ оному Князя *Гамильтона* и Марграфа *Ландсдовна*. Кавалеры въ своемъ уборѣ, собрались въ передней залѣ. Присутствовали: Герцогъ *Кумберландскій*, Принцъ *Героргъ Кембриджскій*, Графъ *Вестмореландскій*, Маркграфы: *Камденъ* и *Эксетеръ*, Князья: *Веллингтонъ*, *Дорсетъ*, *Нюкастле*, *Ризмондъ*, *Норфолкъ* и *Графтонъ*. Ихъ сопровождали Чиновники Ордена. Съ появленіемъ Кавалеровъ въ Королевскіе покои, прибылъ Князь *Гамильтонъ*, и посвященный въ рыцари, былъ принятъ въ Кавалеры Ордена Подвязки. Король съ помощію двухъ старшихъ Кавалеровъ, завязалъ ленту ордена на лѣвомъ колѣнѣ Князя, а присутствовавшій Прелатъ, произнесъ обыкновенныя слова. Потомъ Король на лѣвое плечо Князя возложилъ лен-

тированную ленту. Та погłosка не wiele znajdowała wiary.

— На dowód, że zamierzone zniżenie 5-procentowej renty, jest nie tylko przedwczesnym, ale nawet niesprawiedliwym środkiem, umieścił *Journ. des Déb.* następujące pismo niejakiego Pana *Faviers*: „Mości Panie! Mam lat 83; gdy w roku 1768 umarł mój ojciec, zostawił mi 12,000 dochodu w rentach, na ratuszu Paryżkim zabezpieczonych; w 5 lat później stanął u steru Xiądz *Terray* i zabrał mi połowę tego, co miałem; następnie w lat 24, ujął mi znowu konwent narodowy dwie trzecie części z tego co mi pozostało, a teraz mam jeszcze $\frac{1}{2}$ części być pozbawionym, przez co, jeżeli redukcya rentów przyjdzie do skutku, z 12,000 liwrow, które mam w wieczystej prowizyi, już mnie tylko 1,600 pozostanie.“

— Kontr-Admirał *Mackau* wypłynął dnia 5 b. m. na okręcie *Jowisz*, któremu fregata *Terpsichore* towarzyszy, z Brestu do Antillów. Na pokładzie tych okrętów, znajdowało się 300 artyllerzystów. W porcie Brestenskim, pozostały jeszcze okręty liniowe *Jana*, *Santi-Petri* i *Hermine*, ale niebawnie popłyną za Admiralem *Mackau*.

Dnia 14.

Nie masz wątpliwości, że dopóki Izba Deputowanych nie wyrzeczy względem wniosku Pana *Gouin*, terazniejsze przesilenie ministerjalne trwać będzie. Tymczasem podają dzienniki coraz innych kandydatów, każdy według swego życzenia lub widzieli się. Ze wszystkich podań, ma największą prawdopodobieństwa, a przynajmniej największą wiary znajduje podanie dziennika *Constitutionnel*, który powiada, że Xiąże *Talleyrand* doradzał Królowi następujący skład nowego Gabinetu: Ministrem interesów zagranicznych, P. *Thiers*; sprawiedliwości, P. *Molé*, wraz z Prezydencją w Radzie; spraw wewnętrznych, Pan *Montalivet*; skarbu, P. *Humann*; handlu, P. *Passy*; oświecenia publicznego, P. *Souzet*. PP. *Maison* i *Duperré*, pozostałoby przy dotychczasowych urządach.

— Mówiono dziś w salonach, zwykle dobre wiadomości mających, że Król wezwał P. *Molé*, ażeby się zajął utworzeniem Gabinetu.

— W processie *Fieschiego* ukończyli dnia 13 obrońcy oskarżonych repliki swoje, na wnioski i powtórne przywołanie się Prokuratora Jeneralnego. Następne posiedzenie będzie zapewne ostatniem, ponieważ, jak słychać, *Fieschi*, idąc za radą swoich obrońców, zaniechał osobistego przemówienia się. Jutro zapewne będzie wyrok ogłoszony. (G. C.)

— Onegdaj wieczorem Król Jmć przyjął Ambassadors: Rosyjskiego, Austriackiego i Sardynskiego, tudzież Posłów Wirtemberskiego i Greckiego.

— Dotychczas jeszcze nie postanowiono względem składu nowego Ministerium. Onegdaj, Xiąże *Broglie*, Pan *Guizot* i Hrabia *Argout*, mieli pośuchanie u Króla Jmci; o godzinie 4-tej po południu przybył Xiąże *Talleyrand* do Monarchy. Wczora zaś Marszałek *Gérard* i Hrabia *Molé* mieli rozmowę z Królem, pierwszy w południe, a drugi wieczorem.

— Zastanawianiem legitymistów, odprawito się wczora w kilku kościołach tutejszych żałobne nabożeństwo, jako w rocznicę zgonu Xięcia *Berry*.

— Na giełdzie tutejszej miano odebrać listy z Madyry pod dniem 6 b. m. donoszące, iż Pan *Mendizabal*, na mocy uchwały, nadającej większą władzę Ministrom, chce wydać postanowienie względem losu wierzycieli krajowych. Mimo tego, cena papierów skarbowych Hiszpańskich spadła nieco wczora.

— W Tulonie otrzymano wiadomość, iż 18-działowa korweta *la Diligente*, rozbiła się na morzu niedaleko Livorny. (D. P.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 9 Lutego.

Król, przyjąwszy d. 5 b. m. adres Izby Wyższej, odpowiedni na mowę z tronu, odprawił kapitułę orderu Podwiązki, celem przyjęcia Xięcia *Hamilton* i Margrabiego *Lansdowne*. Kawalerowie, stosownie ubrani, zgromadzili się w przedsali. Obecni byli: Xiąże *Cumberland*, Xiąże *Jerzy Cambridge*, Hrabia *Westmoreland*, Margrabiowie: *Camden* i *Exeter*, Xiążęta: *Wellington*, *Dorset*, *Newcastle*, *Richmond*, *Norfolk* i *Grafton*. Towarzyszyli im urzędnicy orderu. Po wprowadzeniu Kawalerów do pokoju królewskiego, przybył Xiąże *Hamilton*, i pasowany na rycerza, został przyjęty jako Kawaler orderu Podwiązki. Monarcha przy pomocy dwóch najstarszych kawalerów przypiął wstęgę orderową na lewém kolanie Xięcia, a obecny Präfet rzekł zwykłe słowa. Poczém Król włożył na lewe ramię Xięcia wstęgę z obrazem świętego Jerzego, a nakoniec Xiąże przyjął powinszowania od

ту съ образомъ Св. Георгія; напоследокъ Князь принималъ поздравленія другихъ Кавалеровъ. Подобный же обрядъ совершился во время принятія Маркграфа *Лансдовна*.

— Во вчерашнемъ засѣданіи Верхняго Парламента, Лордъ Канцлеръ сообщилъ слѣдующій отвѣтъ Е. К. Величества на поднесенный адресъ: „Милорды! Благодарю васъ за законный и исполненный почтенія адресъ. Съ совершенною надеждою полагаюсь Я на принятое Мною съ большимъ удовольствіемъ увѣреніе Ваше, что Вы будете заниматься предметами внутренней политики, кои Я поручилъ вниманію вашему, съ усердіемъ, могущимъ увеличать благо и счастье государства утвержденіемъ религіи и нравственности Моего народа.“

— Въ сей же день Ораторъ (Президентъ) Нижняго Парламента, равномерно сообщилъ слѣдующій отвѣтъ Короля на поданный адресъ: „Съ удовольствіемъ принимаю увѣренія, содержащіяся въ законномъ и исполненномъ почтенія Вашемъ адресѣ. Не престану стараться съ помощію Божіею поддерживать высокое значеніе сего Государства между народами вселенной и вмѣстѣ упрочить миръ и благосостояніе всѣхъ состояній Моихъ подданныхъ.“

— *Morning-Chronicle* содержитъ письмо изъ Стамбула отъ 12-го ч. Января, въ которомъ помѣщено, что восточныя дѣла скорѣ должны разрешиться. Капитанъ-Паша, вѣроятно для того до возвращенія флота приглашенъ въ столицу, дабы находиться при важныхъ совѣщаніяхъ Дивана. Послѣдній курьеръ отправленный въ Лондонъ, повезъ копію Султанскаго фирмана *Мегмеду-Али*, съ повелѣніемъ, что бы Вице-Король Египта, уничтожилъ все послѣднія свои распоряженія на счетъ Англійской торговли.

12-го Февраля.

(D. P.)

Globe сообщаетъ слѣдующій составъ высшаго гражданскаго и военнаго управленія *Донъ-Карлоса*. Инфантъ *Донъ-Себастьянъ*, первымъ Адъютантомъ; Маркизы *Монастеріо* и *Вальдеспина* Грандами; *Донъ Хоже Виллавиценсио*, сынъ Маркиза *Алькантары*, Камергеромъ; Полковники *Сурера* и *Тексеира*, Подполковникъ *Саканель*, Капитанъ *Гвилланъ* и Маркизы *Санта-Олала*, Чиновниками Двора; Г. *Круцъ-Майоръ*, временнымъ Государственнымъ Министромъ; Генераль-Поручикъ Графъ *Виллемуръ*, военнымъ Министромъ; Генераль-Поручикъ Графъ *Каза-Эгвіа*, Главнокомандующимъ арміи; Генераль-Поручикъ *Морено* и *Марато*, Военными Совѣтниками; Генераль *Массурана*, Начальникомъ Главнаго Штаба; Генералы *Кабанасъ* и *Квевилласъ*, назначены въ помощь Главнокомандующему; Генералами Командующими дивизіями: *Виллареаль*, *Гомецъ*, *Итуральде* и *Гверге*; Генералами неимѣющими командъ *Мартинесъ* и *Пигейро*; Г. *Арагонъ* Генераль-Интендантомъ арміи.

— Письма, полученные изъ Парижа, изображаютъ нынѣшнее положеніе Французскаго Правительства весьма невыгоднымъ по той причинѣ, что Король не въ силахъ допустить къ управленію лица изъ такъ называемой рестаураціи, а кромѣ нынѣшнихъ Министровъ, рѣдко кто изъ Депутатовъ способенъ управлять Государственными дѣлами. Къ сему должно присовокупить, что *Tiers Parti*, (средняя партія) немногимъ отличается отъ Доктринеровъ, и развѣ только тѣмъ, что болѣе благопріятствуетъ гражданскому сословію; но не намѣрена ослаблять строгихъ предписаній законовъ о книгопечатаніи, и не думаетъ о дарованіи всепрощенія. Сіе обстоятельство для многихъ служитъ убѣжденіемъ, что нынѣшніе Министры останутся на мѣстѣ: ибо они, исключая уменьшенія процентовъ, могутъ впрочемъ полагаться на большинство Палаты Депутатовъ.

— Здѣсь большое произвело впечатлѣніе, что Капитанъ Антоній *Майтландъ*, принадлежащій къ усерднѣйшимъ торіямъ, получилъ начальство надъ однимъ изъ нововооруженныхъ линійныхъ кораблей.

— Г-ну *О'Коннелю* вчера въ Нижнемъ Парламентѣ дано дозволеніе, предложить билль, касательно нынѣшнихъ законовъ о книгопечатаніи.

— Въ Остѣ-Индіи постановлено соорудить изъ добровольныхъ подписокъ памятникъ Лорду *Вилліаму Бентинку*, послѣднему тамъ Намѣстнику, и для сего собрано уже 40,000 рупій. (G. C.)

— *Sun* сообщаетъ, что послѣднія извѣстія изъ Лиссабона для Англійскихъ купцовъ весьма важны; ибо трудно надѣяться, что бы торговый трактатъ заключенный въ 1810 году, между Великобританіею и Португаліею, возобновленъ былъ до 30-го Апрѣля, въ коемъ онъ кончится; поминутая газета полагаетъ, что вообще Португальскія Начальства оказываютъ менѣе, нежели прежде привязанности къ Англіи, въ чемъ отчасти виновно само Англійское Правительство.

инныхъ кавалеровъ. Таки́ обрядъ повторенъ podczas przyjęcia Margrabiego *Lansdowne*.

— На wczorayszej sessyi Izby Wyższej, Lord Kanclerz udzielił następującą odpowiedź Króla Jmci na podany adres: „Milordowie! Dziękuję W Panom za prawy i pełny uszanowania adres. Z zupełną ufnością polegamy na przyjętém z wielkiém mojem zadowoleniemъ zapewnieniu ze strony W Panów, iż przedmiotami wewnętrżney polityki, które uwadze waszey polecitemъ, zajmiecie się w sposobie, mogącym powiększyć dobro i pomyślność kraju, przez utwierdzenie religii i moralności ludu mego.“

— Tegoż dnia Mówca (Prezydent) Izby Niższej, udzielił również następującą odpowiedź Monarchy na podany adres: „Z zadowoleniemъ przyjmuję zapewnienia objęte w prawym i pełnymъ uszanowania adresie W Panów. Zawsze starać się będę utrzymać za pomocą Opatrzności Boskiej wysokie znaczenie tego kraju między narodami świata, oraz utwierdzić pokój i pomyślność wszystkichъ klassъ poddanychъ moichъ.“

— List ze Stambułu pod d. 13 Stycznia, umieszczony w *Morning Chronicle*, wyraża, iż interesa wschodnie muszą się wkrótce rozwinąć. Kapitan Basza dla tego zapewne jeszcze przedъ powrotemъ floty został powołany do stolicy, aby się znajdował na ważnychъ naradachъ Dywanu. Ostatni goniecъ, wysłany do Londynu, powiózł kopią Firmanu Sułtana do *Mehmeda Alego*, z rozkazemъ, aby Vice Król Egiptu cofnął wszystkie późniejsze swoje rozporządzenia względemъ handlu angielskiego. (D. P.)

Dnia 12.

Globe podaje następujący skład wyższej administracyi cywilney i wojennej *Don-Carlosa*. Infant *Don-Sebastian*, jest pierwszymъ Adjutantemъ; Markizowie *Monasterio* i *Valdespina*, Grandami; *Don-Jose-Villavicencio*, synъ Markiza *d'Alcantara*, Szambelanemъ; Półkownicy *Surera* i *Texeiro*, Podpółkownik *Sacanel*, Kapitan *Guillan* i Markiz *de Santa Ollala*, Urzędnikami dworu; Pan *Cruz-Mayor*, tymczasowymъ Ministremъ stanu; Jenerał Porucznikъ Hr. *Villemur*, Ministremъ Wojny; Jenerał Porucznikъ Hrabia *Casa-Eguia*, naczelnymъ wodzemъ woyska; Jenerałowie Porucznicy *Moreno* i *Marato*, radcami wojennymi; Jenerał *Masurapa*, naczelnikiemъ sztabu głównego; Jenerałowie *Cabanas* i *Cuevillas*, przydani naczelnemu wodzowi; Jenerałami dowodzącymi dywizyami, są *Villareal*, *Gomez*, *Ituralde* i *Guergue*; Jenerałami bezъ żadnego dowództwa, *Martinez* i *Piheiro*; Pan *Aragon*, jenerałnymъ intendentemъ woyska.

— W listachъ, z Paryża otrzymanychъ, wystawione jest terazniejsze położenie Rządu francuzkiego, jako bardzo przykre, z przyczyny, że nie jest w mocy Króla postawić na czele zarządu ludzi, z takъ zwaney restauracyi, a prócz dotychczasowychъ Ministrówъ, mało kto znajdzie się pomiędzy deputowanymi, usposobiony do kierowania publicznemi sprawami. Przydajemy do tego jeszcze, że *Tiers Parti* nie wiele się różni od doktrynerówъ, w témъ chyba tylko, że sprzyja nieco więcey stanowi obywatelskiemu, lecz nie ma zamiaru zwalniać surowychъ przepisówъ prawa o druku, ani myśli o udzieleniu amnestyi. Taka okoliczność nasuwa wielu osobomъ przekonanie, że terazniejsi Ministrowie pozostaną na miejscu, wyjąwszy bowiem przedmiotъ redukcyi rentówъ, mogą zresztą we wszystkiémъ na przychylnęj większości Izby Deputowanychъ polegać.

— Sprawilo tu nie małe wrażenie, że Kapitan Antoni *Maitland*, należący do zapaleńszychъ torysówъ, ma sobie przeznaczone dowództwo jednego zъ nowo uzbrojonychъ okrętówъ liniowychъ.

— Panu *O'Connell*, udzielono dnia wczorayszego w Izbie Niższej, pozwolenie wniesienia билу względemъ poprawy dotychczasowychъ prawъ o druku.

— W Indyachъ Wschodnichъ postanowiono wystawić zъ dobrowolnychъ składekъ pomnikъ dla Lorda *William Bentinck*, ostatniego tamъ wielkorządcy, i zebrano już w tymъ celu 40,000 rupiy. (G. C.)

— *Sun* pisze, iż ostatnie wiadomości zъ Lizbony są nader ważne dla kupcówъ angielskichъ: mała bowiem jest nadzieja, aby traktatъ handlowy, zawarty w roku 1810, między Wielką Brytanią a Portugalią, mógł byдъ ponowiony przedъ d. 30 Kwietnia, w którymъ się kończy; rzeczona gazeta inniema, iż w ogólności władze portugalskie okazują mnieyszą, niżъ dawniey, przychylnosć do Anglii, co po części jest winą samegożъ rządu angielskiego.

— *Courrier* напечаталъ статью въ защиту таможеннаго Германскаго Союза, противу нападеній газетъ *Times* и *Morning-Chronicle*. Съ своей стороны онъ болѣе всего порицаетъ хлѣбныя Англійскія законы и утверждаетъ, что Пруссія единственно для блага Германскихъ Державъ подала проектъ, составить таможенный союзъ, что произвело хороший успѣхъ, (D. P.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 5-го Февраля.

Палата Депутатовъ обратила вниманіе Правительства на необходимость, заключить торговые договоры съ Южною Америкою и Греціею. Также приняла предложеніе Г-на *Таваресъ-Карвальо*, основанный на § 8-мъ 75 статьи кореннаго закона, что никакой договоръ, заключенный съ иностраннымъ Государствомъ, не можетъ быть утвержденъ, какъ только съ согласія Кортесовъ.

— Князь *Палмелла* имѣетъ частыя совѣщанія съ Королевою и знатнѣйшими нашими политиками. Министры были въ большомъ затрудненіи, и публичныя дѣла въ весьма опасномъ состояніи.

— Въ одномъ подозрѣваемомъ домѣ въ столицѣ найдено 600 спрятанныхъ ружьевъ. Разбой и наѣзды опять увеличались; въ столицѣ даже найдено ночью съ 3 на 4 ч. с. м. трехъ человекъ на улицѣ убитыми. (G. C.)

Б Е Л Г І Я.

Брюссель, 11-го Февраля.

Принцъ *Донъ-Фернандо* Португальскій съ братомъ, третьяго дня сюда прибыли.

— Третьяго дня вечеромъ, Ихъ Величества въ сопровожденіи Принца *Фердинанда* Португальскаго и его брата, Принца *Августа* Саксенъ-Кобургскаго, прѣхали въ театръ, тогда, какъ кончилось первое дѣйствіе оперы: *Жидовка*. Публика приняла высокихъ гостей громкими восклицаніями радости. (G. C.)

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 3-го Февраля.

Членами Коммиссіи, которая должна заняться разсмотрѣніемъ: должно ли признать независимость краевъ Южной Америки? назначены: Гг. *Кано-Мануэль*, *Акала-Галиано*, *Агиро-Соларте* и *Карнереро*. Одинъ изъ нихъ былъ прежде Вице-Королемъ Мексики.

— Сегоднешняя придворная газета сообщаетъ, что Королева наименовала нынѣшняго Епископа Маіорки, *Д. Педро Гонзалесъ Валлехо*, во вниманіи къ его заслугамъ, и какъ Президента Палаты Вельможъ, Архіепископомъ Толедскимъ, вмѣсто умершаго недавно *Донъ-Педро Инванзо и Риверо*.

— Журналъ *Guardia Nacional*, издаваемый въ Барселонѣ, не сомнѣвается, что новые выборы Кортесовъ произойдутъ въ духъ нынѣшняго Министертства.

— Французскія газеты сообщаютъ, что изъ Барселлоны отъ 5-го ч. с. м., отправлены 3 или 4 баталіона войска въ Викъ и Манреса. Отрядъ изъ 200 Карлистовъ подъ командою *Буила*, потерпѣлъ неожиданно нападеніе, и такъ истребленъ, что легло на мѣстѣ 180 чел. убитыми. — Провинціальная Барселлонская Юнта утверждена 3-го Февраля.

— Раздѣленіемъ Каталоніи на 7 округовъ, изъ которыхъ каждый имѣетъ въ распоряженіи до 4,000 войска, Карлисты въ сей провинціи весьма стѣснены. Изъ Верхней Каталоніи совершенно уже выступили они въ прибрежныя страны. (G. C.)

Т У Р Ц І Я.

Константинополь, 19-го Января.

Флотъ, съ которымъ возвратился *Тагиръ-Паша*, разснащенъ не будетъ, но останется на военномъ положеніи. Другіе же корабли будутъ вооружены, такъ, что съ наступленіемъ весны Султанъ будетъ въ возможности выставить значительную морскую силу. Распространяющіеся безпрестанно слухи заставили Порту употребить средства предосторожности. Дарданельскія укрѣпленія усиливаются, и со стороны твердой земли, будутъ также укрѣплены. Недавно около 50 орудій большаго калибра послано въ Дарданеллы. (D. P.)

Е Г И П Е Т Ъ.

Александрія, 4-го Января.

Египетскій Паша, объявилъ Англійскому агенту, который съ нимъ имѣлъ переговоры относительно торговой монополіи, что не только никогда не имѣлъ намѣренія ввести монополію въ Сирію; но даже желаетъ, дабы торговля шелкомъ была свободна и въ Египетѣ, что вскорѣ и послѣдовало, и отнынѣ дозволено въ Египетѣ ввозить и вывозить шелкъ и шелковыя издѣлія, съ уплатою 24 процентовъ цѣнности. (D. P.)

— *Courrier* umieścił artykuł w obronie związku celnego Niemieckiego, przeciw pociskom gazet *Times* i *Morning-Chronicle*. Ze swojej zaś strony gani szczególne prawa zbożowe angielskie. Twierdzi, iż Prussy jedynie dla dobra krajów niemieckich podały myśl utworzenia Związku Celnego, co też pomyślny skutek sprawiło. (D. P.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Lisbona, dnia 5 Lutego.

Izba Deputowanych zwróciła uwagę Rządu, na potrzebę zawarcia układów handlowych z Ameryką Południową i Grecją. Przyjęła także wniosek podany przez Pana *Tavares Carvalho*, a oparty na 8 paragrafie 75 artykułu ustawy zasadniczej, że żaden układ z obcym Mocarstwem zawarty, nie pierwiej, jak po uzyskanem przyzwoleniu Korteżów, może być zatwierdzonym.

— Xiążę *Palmella* miewa częste narady z Królową i znakomitszymi politykami naszymi. Ministrowie byli w niemałym kłopotcie, a sprawy publiczne w stanie bardzo niebezpiecznym.

— W pewnym podejrzanym domu w stolicy znaleziono 600 sztuk broni ukrytej. Rozboje i napaści zaczynają się znowu zagęszczać; nawet w stolicy znaleziono w nocy z 3 go na 4 ty b. m. 3 ch ludzi zabitych na ulicy. (G. C.)

Б Е Л Г І Я.

Bruxella, 11 Lutego.

Xiążę *Don-Fernando* Portugalski i brat jego, przybyli tu zawczora.

— Zawczora wieczorem przybyli Królestwo Ichmość w towarzystwie Xięcia *Ferdynanda* Portugalskiego i jego brata Xięcia *Augusta* Sasko-Koburgskiego, do teatru, właśnie gdy już się skończył pierwszy akt graney opery p. t. *Żydówka*. Publiczność przyjęła dostojnych Gości głośnieimi okrzykami ukontentowania. (G. C.)

И С П А Н І Я.

Madryt, dnia 3 Lutego.

Członkami kommisji, mającej się zająć rozpoznaniem: czy należy uznać niepodległość krajów Ameryki Południowej, składa się z PP. *Cano-Manuel*, *Alcala Galiano*, *Aguirre-Solarte* i *Carnerero*. Jeden z nich był dawniej Vice-Królem Meksyku.

— Dzisiejsza gazeta Dworska donosi, że Królowa mianowała dotychczasowego Biskupa Majorki, *Don-Pedro Gonzalez Vallejo*, przez wzgląd na jego zasługi, jako Prezesa Izby Procerów, Arcybiskupem Toledańskim, na miejsce zmarłego *Don Pedro Iguanzo y Rivero*.

— Dziennik *Guardia Nacional*, wydawany w Barcelonie, nie wątpi, że nowe wybory na Kortezy, nastąpią po większej części w duchu teraźniejszego Ministerjum.

— Z Barcelloны donoszą gazety Francuzkie pod d. 5 b. m. że wysłano 3 do 4 batalionów woyska w kierunku Vich i Manresa. Oddział 200 Karolistów pod dowództwem niejakiego *Buil*, napadnięty niespodzianie, został tak dalece zniesiony, że utracił na bojuwisku 180 ludzi w zabitych. — Prowincjonalna junta Barcellońska, została installowaną w dniu 3-cim Lutego.

— Przez podzielenie Katalonii na 7 obwodów, z których każdy ma blisko 4,000 woyska do swej dyspozycji, znajdują się Karoliści w tej prowincyi nadzwyczajnie ściśnieni. Z Wyższej Katalonii już się wynieśli zupełnie w okolice nadbrzeżne. (G. C.)

Т У Р Ц Я.

Konstantynopol, dnia 19 Stycznia.

Flotta, z którą *Tahir-Basza* wrócił, nie będzie rozbrojoną, lecz pozostanie na stopie wojennej. Inne jeszcze okręty mają być uzbrojone, tak, iż za zbliżeniem się wiosny, Sułtan będzie mógł rozrządzić znaczną potęgą morską. Liczne rozchodzące się pogłoski skłoniły Portę do użycia środków ostrożności. Zamki Dardanelskie wzmacniają się i od strony lądu mają być także przywiezione do obronnego stanu. Nie dawno posłano blisko 50 dział wielkiego kalibru do Dardanelłów. (D. P.)

Е Г И П Т.

Alexandrya, dnia 4 Stycznia.

Basza Egiptu oświadczył Ajentowi Angielskiemu, który się z nim układał względem monopolium handlu, iż, nie tylko nigdy nie miał zamiaru wprowadzać monopolium do Syrii, lecz nawet chce, aby handel jedwabiem był wolny w Egipcie; co też natychmiast wzięło skutek, i odtąd dozwolono w Egipcie wprowadzać i wyprowadzać jedwab i towary jedwabne za opłatą 24-ch procentów wartości. (D. P.)

О ИСКУСТВЕННЫХЪ АЛМАЗАХЪ, НОВОМЪ СВОИ-
СТВѢ И ПРИМѢНЕНИИ УГОЛЬНОЙ КИСЛОТЫ.

(Окончаніе.)

Газъ угольной кислоты, есть безцвѣтное соединеніе угля съ кислотворомъ; изъ всѣхъ газовъ наиболѣе онъ имѣетъ вѣса, такъ, что изъ одного сосуда въ другой удобно можно переливать его; природа имъ весьма изобилуетъ; онъ находится или въ простомъ состояніи отдѣлившись отъ состава, или соединенъ съ тѣлами въ такъ называемыхъ угле-кислыхъ соляхъ, изъ коихъ мѣль и мраморъ принадлежатъ къ известнѣйшимъ.

Сей газъ въ маломъ количествѣ при дыханіи животныхъ освобождаясь отъ крови, или же силою прозябенія по недостатку свѣта выходя изъ растѣній, механически мѣшается съ атмосфернымъ воздухомъ, содержащимъ сотую долю онаго; въ болѣе же количествѣ раждается онъ во время виннаго броженія, или при органическихъ разложеніяхъ, отдѣляясь отъ состава, при устраненіи давленія, какъ въ минеральныхъ водахъ, въ пивныхъ винахъ, пивѣ и т. п. жидкостяхъ; онъ занимаетъ на землѣ низменныя мѣста, наполняетъ ямы, погреба и пещеры; въ немъ не только зажженные тѣла погасаютъ, но онъ будучи неспособнымъ къ дыханію животныхъ, тотчасъ ихъ удушаетъ. — Известная собачья пещера въ Неаполитанскомъ Королевствѣ въ окрестностяхъ Пуццолы, съ незапамятныхъ временъ безпрестанно наполняется симъ газомъ на два фута глубины, и потому животныя малаго роста, въ оную увлеченныя, весьма скоро издыхаютъ. — Газъ угольной кислоты досель разсматриваемъ и испытываемъ былъ только въ легучемъ состояніи: ибо долго никто онаго въ другомъ состояніи не видѣлъ, а хотя въ разныхъ новѣйшихъ химическихъ сочиненіяхъ XIX столѣтія, и упоминается: „что угольная кислота въ температурѣ 20° ниже 0, не измѣняетъ своего вида, развѣ въ сгущеніи, по таковомъ охлажденіи; однако *Фарадай*, успѣлъ первый привести его въ жидкое состояніе. На сей предметъ употребилъ онъ стеклянную трубку, дугою согнутую, по обѣимъ концамъ плотно запертую, положивъ въ оную углекислую нашатырную соль съ сѣрною очищенною кислотою. Обнаруживающившаяся сѣрно-кислая нашатырная соль, составляла постоянное тѣло, а газъ угольной кислоты въ значительномъ количествѣ въ отношеніи объема, освобождающійся, по причинѣ давленія и холода, долженъ былъ придти въ жидкое состояніе. — Однакожь опытъ сей, присовокупляеть *Фарадай*, должно производить съ весьма большою предосторожностію, ибо стеклянная трубка содержащая жидкую угольную кислоту, лопаются съ необыкновеннымъ взрывомъ, и хотя бы онъ были и малы, грозятъ причинить вредъ. По словамъ сего сочинителя, при упомянутыхъ условіяхъ, газъ угольной кислоты весьма жидокъ; однакожь не замерзаетъ даже отъ значительнаго пониженія температуры, а при 0, давленіе онаго, равняется давленію 36-ти град. атмосферы, при 11-ти ниже 0, равняется силѣ 23 атмосферы, такъ, что разниця температуры, равняющаяся 11°, производитъ разницу упругости, равняющуюся 13-ти град. атмосферы.

Это вмѣстѣ объясняетъ, почему Сиръ Г. Деви, которому прежде опыты *Фарадея* были известны, предлагалъ употребленіе сгущеннаго газа къ производству новыхъ паровыхъ машинъ, и почему Г. Брюнель, управляющій работами дороги подъ Темзою, согласившійся привести въ исполненіе сей проектъ (исполнилъ ли это, не извѣстно), отдалъ преимущество угольной кислотѣ предъ водянымъ паромъ. Нынѣ нельзя предвидѣть послѣдствій сего примѣненія, хотя новѣйшія наблюденія надъ газомъ угольной кислоты въ жидкомъ и твердомъ состояніи, сдѣланныя въ прошедшемъ году 12-го ч. Октября, безъ сомнѣнія предвѣщаютъ большое преобразованіе, въ примѣненіи силы разширительности его къ движенію машинъ.

Наблюденія сїи клонятся къ тому, что Парижскій механикъ, Г. Тилоръ, изобрѣтатель гидростатическихъ лампъ, успѣлъ оный сгустить въ жидкое состояніе въ весьма большомъ объемѣ, составлявшемъ нѣсколько литровъ, и въ семь видѣ сохранилъ оный довольно долгое время, дабы очевидно показать сей опытъ, и для убѣжденія, что сїя жидкость существовать можетъ на самомъ дѣлѣ, пригласилъ Парижскую Академію Наукъ. — Наруженная по сему Коммиссія, къ которой принадлежалъ и Г. Тенаръ, не только сїе подтвердила, но вмѣстѣ замѣтила, что часть сего газа, замерзшую въ видѣ льда, можно было держать въ рукахъ, который скоро пре-

O SZTUCZNYCH DYAMENTACH, NOWEJ WŁASNOŚCI
I ZASTOSOWANIU KWASU WĘGLOWEGO.

(Dokończenie.)

Газъ kwasu węglowego jest połączenie beżfarbne węgla z kwasorodem, ze wszystkich gazow najcięższy, tak że z jednego naczynia do drugiego daje się przelewać, w przyrodzeniu bardzo obfity i, albo w stanie wolnym ze związkow wyszły natrafia się, albo też z ciałami skombinowany w tak nazwanych węglanach, z których kreda i marmur do znayomych wszystkie należą.

Газъ ten w małej ilości, przy oddychaniu zwierząt ze krwi uwolniony, lub też mocą wegetacyi bez przystępu światła z roślin oddany, miewa się mechanicznie z powietrzem atmosferycznym, którego setną część składową stanowi, w większej zaś ilości, bądź przy fermentacyi winnej, bądź w rozkładach organicznych powstały, wychodzący ze związkow, za usunięciem pressyi, jak w wodach mineralnych, w musujących winach, piwie i t. p. płynach nagromadzony, zajmuje najniższe miejsca na ziemi, wypełnia lochy, sklepy i jaskinie, w których nie tylko ciała zapalone gasi, lecz będąc niezdatnym do oddychania, zwierzęta od razu dusi. — Sławna psia grota w Królestwie Neapolitańskim w okolicach Puzzoli, od niepamiętnych czasow na dwie stopy głęboko, ciągle się tym gazem wypełnia, i dla tego zwierzęta małego wzrostu, za weyściem do niej, bardzo się prędko duszą. Gaz kwasu węglowego uważany był dotąd i sledzony w stanie tylko lotnym: nikt bowiem długo jego w stanie innym skupienia nie widział, a lubo w rozmaitych nowszych dziełach chemicznych XIX wieku znaleźć można wzmiankę: „że kwas węglowy w temperaturze 20° niżej zera, nie odmienia stanu skupienia, aż za uciśnieniem po takim oziębieniu“, Faraday jednak pierwszy w ciekły zamienić go potrafił. W tym celu używał on rurki szklanej, w łuk zagiętej, z obu końcow szczelnie zamykającej się, do której węglan ammoniakalny z kwasem siarczanym koncentrowanym wprowadzał. — Tworzący się siarczan ammoniakalny, ciało stałe stanowił, a gaz kwasu węglowego w znaczney massie co do objętości uwalniający się, skutkiem pressyi i zimna do stanu ciekłego musiał się redukować. — Doświadczenie to jednak, dodaje Faraday, z wielką bardzo powinno się przedsiębrać ostróżnością; ponieważ rurki szklane, kwas węglowy płynny zawierające, z niesłychaną pekąją eksplozją, i chociażby małą, grożą skażeniem. — Według tego autora, przy wspomnianych warunkach, gaz kwasu węglowego jest bardzo płynny, jednakże nie ścina się nawet przez znaczniejsze zniżenie temperatury, a w 0, parcie jego wyrównywa parciu trzynastu sześciu atmosfer, w 11° pod zero, równe jest sile 23 atmosfer, tak, że różnica temperatury równa 11°, sprawuje różnicę sprężystości równą trzynastu atmosferom.

To razem tłumaczy, dla czego Sir H. Davy, któremu naprzed doświadczenia *Faradaya* były znajome, proponował użycie uciśnionego gazu do robienia nowych machin parowych, i dla czego P. Brunel, kierujący robotą drogi pod Tamizą, który projekt ten podjął się skutecznie (lecz czy go uskutecznił, nie wiemy), dał pierwszeństwo kwasowi węglowemu przed parą wodną. Dzisiaj nie można przewidzieć następstw tego zastosowania, lubo najnowsze postrzeżenia nad gazem w stanie ciekłym i zsiadłym kwasu węglowego, w przeszłym roku dwunastego Października uczynione, niewątpliwie wielką przepowiadają reformę w zastosowaniu siły jego rozszerzalności do obrótu machin.

Postrzeżenia zaś te redukują się do tego, że Mechanik Paryżki P. Thilorier, wynalazca lamp hydrostatycznych, potrafił go w tak wielkiej massie, bo w ilości kilku litrow, w stanie ciekłym zageścić, i utrzymawszy go w tej postaci przez czas dosyć długi, dla pokazania tego faktu nacisnąć, i dla przekonania się, że to jest rzeczywiście, Akademią Umiejętności Paryżką zaprosił. — Kommissya Instytutu, do której i P. Thénard należał, nie tylko to stwierdziła, lecz widziała razem, że część tego gazu, zmarła w postaci lodu, dawała się brać do rąk, a ten szybko w ciekły zamieniwszy się, do stanu gazu powracał. — Ta okazyja posłużyła wreszcie do obeznania się ze wszystkie-

вращаясь въ жидкость, переходилъ въ состояніе газа. — Сіе обстоятельство привело напоследокъ къ познанію всѣхъ свойствъ сего газа, и замѣчено: во 1-хъ, что онъ въ нѣкоторой степени, сопротивляется постоянному закону сгущенія, предписанному *Мариотта*; что онъ переходитъ въ жидкое состояніе при 0., при давленіи 36° атмосферы, а сгущается при 100 градусахъ ниже 0. — Во 2-хъ, что газъ угольной кислоты жидкій, при устраненіи давленія, съ большою быстротою, переходилъ въ состояніе газа; что въ слѣдствіе улетанія при поглощеніи значительнаго объема теплотвора, часть газа угольной кислоты замерзала, а степень пониженія температуры прикосновенной къ нему атмосферы, превосходила не только натуральный, но и искусственный холодъ, какой посредствомъ химическихъ смѣшеній обыкновенно получается: ибо винный спиртъ совершенно замерзалъ, для чего уже по давнимъ *Гуттона* наблюденіямъ, нужно не менѣе 80 градусоу стужи. (С.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Изъ Берлина пишутъ: „Въ смиреннѣе заведеніе въ Наугардъ въ Помераніи, гдѣ въ 1834 году въ наказаніе содержалось 415 человекъ, прислано въ 1835 году 279, а выпущено вообще 282. Сспособные къ работѣ заработали 26,074 талера, что за вычетомъ издержекъ на покупку матеріаловъ составить наличными 13,522 талера; отчисливъ изъ сей суммы 2,086 талер. на участки содержимымъ, казна получаетъ чистаго дохода 11,436. На пищу издержано 7,399 талер., на одежду 2,655 тал., всѣ же прочіе расходы, включая и жалованье, составляютъ 10,529 талер.; сумма же на содержаніе всего заведенія простирается до 20,583 талер.. Если изъ сего итога исключимъ участокъ казны, составляющій 11,436 чистой прибыли: тогда оныя расходы доходятъ до 9,147 талер. Капиталь для оборотовъ сего заведенія увеличенъ изъ остатковъ прошедшихъ годовъ 2,000 талеровъ, и потому доведенъ до 10,000. Изъ общественной казны заведеніе въ позапрошломъ году заняло 8,805 талер. но возвратило въ оную отъ сбереженій прошедшаго года 1,427 талер.; посему все содержаніе стоило Правительству 7,378 тал. Въ Декабрѣ пр. г. содержалось въ семь заведеній 412 чел. (325 муж. и 87 жен.)

— Изъ Цюриха пишутъ отъ 14-го Января. Спускъ Лундеригскаго озера въ Унтервальденѣ послѣ многолѣтнихъ усилій увѣнчался успѣхомъ. Уже 50 предъ симъ лѣтъ покушались жители понизить сіе озеро, чтобы осушить плодородную землю. Въ 1831 они возобновили сей трудъ. Сквозь твердую скалу прорыли подземельной проходъ водою озера, приближаясь къ каменистому его дну такъ, что оно надъ головою составляло только 2½ фута. Сими работами управлялъ Инженеръ *Зульцбергеръ*. Потомъ въ концѣ канала провели мину и положили въ оную бочку пороха 9½ центнеровъ, съ тѣмъ, чтобы прорвавъ дно озера спустить воду симъ каналомъ въ Сарнерское и Фирвальдштетское озера. 9-го Января удалось взорвать мину и при радостныхъ восклицаніяхъ народа, вода съ необыкновенною силою ринулась чрезъ подземельный каналъ и въ 20 часовъ опустилась на 5 фута, такъ какъ и было вычислено, но все озеро должно понизиться на 120 фут.

— Изъ Даніи уведомляютъ: „Достохвальное предпріятіе Пастора *Брунна* въ Саксильдѣ и двухъ умышленныхъ земледѣльцевъ, отнять у моря значительное количество земли посредствомъ оплота, противу чалія увѣнчалось счастливымъ успѣхомъ. Но дабы удобрить сію землю, недоставало денегъ: ибо первыя издержки составляли отъ 7 до 8,000 талеровъ, кои съ трудомъ были собраны; почему Егъ Величество Король для довершенія помянутаго дѣла, пожаловалъ 8,000 талеровъ; въ началѣ весны построены будутъ зданія и начнется удобрение земли, коей приобрѣтено до 300 тоннъ. *)

— 4-го Іюля 1819 года, Кабинетнымъ повелѣніемъ утверждено въ Потсдамѣ мирное общество, для поддержанія благотвореніями молодыхъ безпомощныхъ людей, обращающаго вниманіе, не только на ихъ дарованія и познанія, но болѣе всего на нравственность и любовь къ порядку и соблюденію законовъ. Сіе общество при всѣхъ ограниченныхъ своихъ средствахъ въ продолженіи 16 лѣтъ облагодѣтельствовало болѣе 90 учениковъ, издержавъ на нихъ 5,772 рейхсталера. (A. P. S. Z.)

*) Одною тонною въ Даніи обыкновенно засѣвають 112,000 квадрат. футовъ; посему все пространство составить 285 десят. или около 15 уделокъ.

ми власностями tego gasu, i postrzeżono: 1, że w pewnym stopniu nie jest on więcej posłuszny prawu regularnemu zagęszczania się, oznaczonemu przez *Mariotta*. — Jest on płynny w 0, pod ciśnieniem 36 atmosfer, a zsiadły w 100 stopniach, niżej zera. — 2) że gaz kwasu węglowego, płynny przy usunięciu uciskania, z wielką gwałtownością do stanu gasu powraca; że skutkiem ulatniania się, przy pochłonięciu znaczney massy ciepłika skuteczniającego się, część gasu kwasu węglowego zamarzła, a stopień zniżenia temperatury, przyległej jemu atmosfery, przechodził nie tylko naturalne, ale i sztuczne zimno, jakie się za pomocą mieszanin chemicznych zwykło otrzymywać: wyskok bowiem doskonale zamarzł, na co już podług dawniejszych *Huttona* obserwacyi najmniej 80° mrozu potrzeba. (S.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Piszą z Berlina: „Do domu poprawy w Naugardzie w Pomeranii, gdzie w r. 1834 utrzymywano było za karę 415 osób, w r. 1835, przystano 279, uwolniono zaś w ogóle, 282 osób. Zdani do pracy zarobili 26,074 talarów, co, po wytrąceniu kosztów na kupienie materjałów, przyniesie w gotowiznie 13,522 talarów; odliczywszy z tej sumy 2,086 talarów na część więźniów, skarb ma czystego dochodu 11,436 talar. Na żywność wydano 7,399 talar., na odzież 2,655 tal., wszystkie zaś dalsze rozchody, licząc do tego i płacę, wynoszą 10,529 talarów. Summa zaś na utrzymanie całego zakładu wynosi 20,583 talarów. Gdy z tej sumy potrącimy ilość, przypadającą dla skarbu, która czyni 11,436 czystego zysku: wtenczas rozchody te wyniosą około 9,147 talar. Kapitał obrótów tego zakładu, powiększony z pozostałości od lat przeszłych 2,000 talarów, a zatem doprowadzony został do 10,000. Z kasy publicznej w roku poprzedzającym, zakład pożyczyl 8,805 tal., lecz zwrócił do niej z oszczędności od roku zeszłego 1,427 tal.; a zatem, całe utrzymanie kosztowało Rządowi 7,378 tal. W Grudniu roku zeszłego, utrzymywano było w tym zakładzie 412 osób (325 mężczyzn i 87 kobiet.)

— Donoszą z Zurichu pod 14 Stycznia: Spuszczenie Lunnegernskiego jeziora w Unterwalden, po wieloletnich usił. waniach, naostatek otrzymało pomyślny skutek. Przed 50 już laty mieszkańcy usiłowali zniżyć to jezioro, ażeby urodzajną osuszyć ziemię. W roku 1831 ponowili tę pracę. Przez twardą skałę przerzegli przeyscie podziemne pod wodę jeziora, zbliżając się do dna jego kamienistego, tak, że ono nad głowę było tylko 2½ stopy. Robotami temi kierował Inżynier *Sulzberger*. Potem w końcu kanału urządzono minę i położono do niej beczkę prochu, o 9½ centnarach, ażeby tym sposobem дно przeważszy, spuścić wodę kanałem do jezior Sarnerskiego i Fürwaldstetkiego. Dnia 9-go Stycznia udało się zapalić minę, i woda, przy radośnych okrzykach ludu, z nadzwyczajnym pędem rzuciła się przez kanał podziemny, i w godzinę 20 na trzy opadła stopy, jak było wyliczone, lecz całe jezioro powinno się zniżyć na stop 120.

— Donoszą z Danii: „Zewszęch miar chwalebne przedsięwzięcie Pastora *Brunna* w Saksyldzie i dwóch uczonych rolników, zająć od morza znaczną ilość ziemi za pomocą ogrodzenia, nadspodziewanie uwieńczone zostało pomyślnym skutkiem. Ale, żeby użyżnić tę ziemię, nie dostawało pieniędzy, gdyż pierwsze wydatki wynosiły od 7 do 8,000 talarów, które z trudnością zebrane zostały; zaczął Król, dla dopełnienia tego dzieła, darować 8,000 talarów. Na początku wiosny będą wystawione budowle i zacznie się ulepszenie ziemi, której otrzymano na 500 beczek. *)

— Dnia 4-go Lipca 1819 roku, przez Rozkaz Gabinetowy, w Poczdamie utwierdzone zostało Towarzystwo dla wsparcia dobrodzieystwy, młodzieńców niemających pomocy, zwracając uwagę, nie tylko na ich talenta i umiejętności, lecz naywięcej na moralność i miłość ku porządkowi i zachowaniu praw. Towarzystwo to przy wszystkich ograniczonych swych środkach, w przeciągu lat 16-tu, wsparło dobrodzieystwy więcej 90-ciu uczniów, wydawszy na nich 5,772 talarów. (A. P. S. Z.)

*) Jedna beczka zajmuje zwyczajnie w Danii 112,000 stop kwadratowych; zatem cała przestrzeń zawierać będzie 285 dzieł, czyli około 15-tu włok.